

त्रियो राजा नदी वैद्यश्च पञ्चमः" चाणक्यः । "महापणे धनिन्याये" निःक्षेपं निःक्षेपेद्वेषुधः" मनुः ।

धनिष्ठ त्रि० अतिशयेन धनी इव नृपोः । श्रुतिशय-
धनयुक्ते स्त्रियां टाप् सा च अश्विन्यादिमध्ये शत्रयोविंशे
नक्षत्रे स्त्री तस्या वसुदेवताकत्वात् तथात्वम् । अश्वेषा
शब्दे तत्स्वरूपादिकं दृश्यम् । तत्र धनिष्ठा पञ्चतारा
इत्येव पाठः सद्वादोषात् पञ्चतारेति लुटितम् । "मस्त-
कोपरिसमागते धने मर्दनाकतिनि पञ्चतारके । यान्ति
कान्तिमिति मेघलग्नतः सारसाक्षिरसवसन्निभिकाः"
कालिदासः ।

धनी स्त्री धनमस्तस्याः अच् गौरा० डीष् । श्रुवत्वां स्त्राये
कापि वा न तुक्तः । धनीकापि तत्रार्थे शब्दच० ।

धनीय नामधातुः आत्मनोऽद्योमेन धनमिच्छति क्यच् प०
कक० सेट् । धनीयति अधनयीत् । गङ्गे तु धनायतीत्येव
धनीयक न० धनाय इतिः क् संज्ञायां कन् । धन्याके
रत्नमा० ।

धनु पु० धन-उन् । प्रियकुटुम्बे श्वतुर्दरे त्रि० नेदि० ।
श्रीमन्नगरि च "शब्दाङ्करो धनुतरो" ऋ० ४।१५।५।
"धनुतरो श्रीमन्नृतरो" भा० । ४धनुषि च धन्वन्तरिः ।

धनुःपट पु० धनुष इव पटो विस्तारोदने यस्य । (प्रियावाञ्छ)
दृष्टे वा प्रत्वे धनुष्यटोऽप्यत्र अमरः ।

धनुःशाखा स्त्री धनुषः शाखा यस्याः । १सूत्रायाम् शब्दच०
धनुर्वयव इव शाखा यस्याः । २प्रियावाञ्चतरो शब्दच०
धनुःश्रेणी स्त्री धनुषः श्रेणीव । १महेन्द्रवारुण्यां २सूत्रायाम्
राजनि० ।

धनुर्गुण पु० इत० । १मौल्यां जीवायां शब्दच० । धनुषो गुणो
यस्याः शकाशात् एव० । २सूत्रायाम् स्त्री शब्दच० ।

धनुर्मह पु० धनुस्+अनुद्यमाने मङ्ग-अच् । धनुर्दरे तदु-
पाङ्गके तु अण् धनुर्मह इत्येव । श्वताराङ्गुलभेदे ।
"कवची निषङ्गी दण्डी दण्डधारी धनुर्महः" भा०
आ० ६७अ० तत्प्रवृत्तौ । मङ्ग-भावे अप् इत० । धनु-
र्विद्यायाम् "गान्धर्वं नारदो वेदं भरद्वाजो धनुर्महम्"
भा० शा० ०१० अ० । महेच्छानार्थत्वात् तथात्वम् ।

धनुर्दुर्मः पु० धनुषः साधनं दुर्मः । वंशदृष्टे राजनि० । तस्य
धनुःसाधनत्वात् तथात्वम् ।

धनुर्वर पु० धनुर्वरति धृज् अच् इत० । धातुक्के धन्विनि
अमरः "धनुर्वरः केशरिणं ददर्श" "स्तितावभूदेकधनु-
र्वरोऽपि सः" रघुः । श्वताराङ्गुलभेदे "कवची क्रयनः

कुण्डी कुण्डधारी धनुर्वरः" भा० शा० ११७ तत्
प्रवृत्तौ । श्विण्यो पु० । "धनुर्वरो धनुर्वेदः" विष्णुसं० ।

धनुर्वारिन् त्रि० धरति धृ-णिनि इत० । धातुक्के ।
"शूरश्च रणदक्षश्च गजाश्वरथकोविदः । धनुर्वारी भवे-
द्राघः सर्वक्रेशसहः शुचिः" मत्स्यपु० २१४ अ० तस्य
लक्षणसूक्तम् ।

धनुर्मत् पु० बिभर्ति मृ-कर्त्तरि क्तिप् लृक् इत० । धनुर्वरे
धातुक्के । "धनुर्मतोऽप्यस्य दयार्द्रभावम्" धनुर्मता-
मयत एव रक्षिणाम्" रघुः ।

धनुर्मख पु० धनुरपलक्षितो मखः । कथाङ्गानार्थं कसेन
ललतः लते यत्तभेदे "राजा धनुर्मखं नाम कारविषप्रति
वे सुखी" हरिवं० ७६ अ० । धनुर्मागादयोऽप्यत्र ।
"कारभ्यतां धनुर्मागसदृश्याम् यथाविधि । विशसन्तु
पशून् मेध्यान् भूतराजाय मीढुषे" भाग० १।१६।२२।
"सम्बद्धस्तत्र कंसस्य भविष्यति धनुर्महः" हरिवं० ८८ अ० ।
धनुर्मध्य न० इत० । धनुषो मध्यभागे हस्तके धन्विभिर्यत्र
धनुर्मध्यते तस्मिन् स्थाने अमरः ।

धनुर्माला स्त्री धनुषो मालाः सम्बन्धो यस्याः । सूत्रा-
लतायाम् शब्दच० ।

धनुर्मास पु० धनुर्वि मासः । दुरालभायां सारसुन्दरी ।
धनुर्लता स्त्री धनुर्वयवयोग्या लता । सोमवस्त्रां राजनि० ।
धनुर्वक्त्र पु० धनुर्वि वक्त्रमस्य । कुमारानुचरभेदे । "विदु-
तासो धनुर्वक्त्रो जाठरोमास्तान्नः" भा० श० ४६ अ०
तदनुचरोक्तौ ।

धनुर्विद्या स्त्री धनुषो विद्या । धनुरादीनां प्रयोगसंहार-
त्रापके विद्याभेदे तदारम्भनक्षत्रादि दीपिकायास्तुक्तं
यथा "अदितिगुरुवसाकैस्त्रातिचित्राग्निपितृध्रुवह-
रिवसूत्राद्वीन्दुभागास्त्यभेधे । विशनिशशिवुधाहे विष्णु-
बोधे विषौषे सुसमयतिथियोगे चापविद्याप्रदानमिति" ।
धनुर्विद्य पु० धनुः साधनं धनुर्वि वा दृष्टः । श्वश्रे शधन्व-
दृष्टे शभक्तानकदृष्टे शधन्वदृष्टे च राजनि० ।

धनुर्वेद पु० धनुर्वि तदादीन्यस्त्राणि विद्यान्ते ज्ञायन्तेऽनेन
विद-ज्ञाने करणे घञ् । यजुर्वेदस्योपवेदभेदे स च जुष्ट-
प्रायः अग्निपु० तत्र प्रतिपद्याविषयादिकसूक्तं यथा
"अग्निरुवाव । चतुष्पादं धनुर्वेदं वदे पञ्चविधं द्विज ! ।
रथनागाश्वपत्नीनां योषांशान्नित्य कीर्तितम् । यन्त्र-
सूक्तं १ पाणिस्तुक्तं २ सूक्तवर्णारितं ३ तथा । अस्तुक्तं ४
वाङ्मयुक्तं ५ पञ्चधा तत् प्रकीर्तितम् । तत्र यन्त्रास्त-